

fonèticament, V. nota a *TERME*; la forma correcta del nom del poble veí és *Bula-terrana* (o si es vol, *Bula de Terrana*), mentre que *Bouleternère* no és més que barbarisme francès *Ternerola*, V. *terrerola* (*TERRA*) *Ternijal*, *ternilau*, V. *TEGINAT Terol*, V. *taro Teronger*, *teronja*, V. *taronja Terpè*, *terpina*, *terpinol*, V. *terebint*

TERRA, del ll. TÈRRA id. □ 1.ª doc.: *Homilies*, i docs. Ss. XI-XII («ipsa terra a poblar» 1075, *RBiblgC.* 10 IV, 9).

«Quan Nostre Sr. J. C. anava per les terres de Jherusalem ab los seus diciples ---», «lo Diable --- portà'l in Mont Oliet, e'l pus alt mont qui és en la *te<r>ra* de flum Jordà, e mostrà-li tot lo món --- e dix-li: —Tot aizò que t'é mostrad te donaré ---», *Hom.*, 3v6, 6r15. També en l'acc. de 'regió, comarca': «R. de Ribes tol ecclesia de Ribes, e de Fostega [=Fostenyà], e de Chersalbs, e de Pardines, e totes les altres d'entre la sua terra», o sigui la vall de Ribes, 20 doc. S. XII (PPujol, *DocVgUrg.*, 5.2). «Jo són Fe, qui ané ab aquesta dona, Veritat, en una terra de sserains, per tal que'ls convertís a via de salut --- con Déus no és honrat, cregut, amat, en aquelles terres: dolor he --- de la dampnació d'aquelles gents ignorants», Lull (*Blanq.*, *NCl.* I, 216.15); «sí alcuna tayla amagada a Vilafranca e en los termes seus, e en la terra de Confiert, era feyta ---», *Cart.* de Vilafranca, a. 1324, f° 5r^o.

En un altre capítol de les accs. fonamentals del mot, 30 en tant que quasi-sinònim de 'sòl', també abunda la documentació des dels orígens. Amb aquest valor sovint va en la combinació en terra: «de Sicília --- lo Sr. Rei --- va ferir tan vigorosament --- al banderer del príncep, que en terra més ell e la bandera», «donà tal de la maça al cap del cavall del príncep, que'l cavall --- va caure en terra ---», Muntaner (fets de 1299, *Casac.* v, 82.25, 83.10); «posé en terra la cara / mays per paor que per vergonya; / —Levats-vos, amic, de la ronya, / dix ella — e no us esperdats / ---», *BMetge* 40 (*Fort. e Pr.*, v. 372, *Riq.*, pp. 46-48); «l'orifant --- sí's gitave en terra jamés no se'n poria lavar --- l'arbre li fall e ve en terra ---» (*Libre de natures de besties*, ms. S. xv, 147r1, més cita a *PIT* i a *SERRAR*).

Si bé en aquesta combinació predomina avui a 45 terra en l'ús barceloní, encara es diu en terra, i és la construcció predominant en gran part del domini i segurament la major part del Princ. (p. ex. en el Maresme, *posa els jonois en terra, li va caure en terra i no ho podia collir, ho deixaré tot en terra i anem mar enfora*). «Ne altra persona qui per la terra vaja ---», *JoMartorell* (*Ag.* III, 140); «d'aquell loc podien anar a Catània per llur terra», Muntaner (v, 80.33).

Concretant-ho pot designar camps, possessions d'algué etc. «De les terres hermes --- pot culir grana y espart e roudor e tan e herba, tot hom, francament», *CostTort.* (*Ol.*, 408); «apers per laur les dites terres e rotes ---», ross. a. 1378 (*InuLC.*, s. v. *rota*). I més concret encara, i en estil més rústic, una terra 'un camp particular': «Item ha lo dit Castell de Ciutat les terres 60

e possessions devall scrites, que són béns sittis e immobles: --- una terra nomenada la Conomina ---», *Urgellet*, *Spill* de Castellbò, a. 1518, f° 74r^o. D'on noms propis compostos, com: *Terra-la-font* a Tornafort, *Terravidal* a Llagunes (Pallars) 1959 i passim.

En fi terra oposat a la superfície de la mar. «Lo comte se reculí ab sos cavalers --- e feren vela e anaren tant que preseren terra entre'l cap de Llobregat e'l Castel de Fels; e devalaren en terra, éls e lurs cavals; quant los sarraïns que tenien assetgada la ciutat de Bna., saberen que'l comte avia presa terra e que venia, levaren lurs tendes ---», *Desclot* (*NCl.* II, 83.7); «Lo rei Carles manà a son fill que se n'anàs a la platja de Cabo d'Orlando e --- que valia més que presés terra lla, en salvu, en llur terra mateixa», Muntaner (fets de 1299, *Casac.* v, 80.28).

Assenyalem aquí un ús ben idiomàtic, propi del llenguatge mariner de tot el nostre domini, consistent en les locucions de terra (de) o en terra (de), per indicar amb caràcter preposicional la posició d'un objecte dins mar, o mirant des de mar, més pròxima a la costa que un altre: «passarem nedant de terra de la Llosa», *StPolM* [1916 ---] o sigui passant entre la platja i l'escull anomenat «La Llosa»; sovint en parlar familiar s'omet la segona de: «veu aquelles roques de terra 'l Far de Cullera?», *Sueca*, mirant des de la platja de l'Albufera, uns esculls situats en una visual menys a l'Est que la punta del Cap de Cullera (1932); el paratge X. «és en tēra s'illa» *Fornells* (saltava un peix entre la costa de Menorca i una illeta) 1964. Tot això en contraposició amb de fora (de fora s'illa, de fora el Cap de Cullera etc.). També amb caràcter postpositat: dos abismes submarins a la costa entre Portbou i Cervera duen el nom de *Boufollit* (< *Balç-follit* *BALTEUM FOLIETI*), situats un a cada costat d'un penyal proper a la costa: l'un el situat entre el penyal i la costa es distingeix per *Boufollit de terra*, i l'altre *Boufollit de fora*.

En certes combinacions serveix per formar el nom compost de substàncies minerals del terrer. *Terra-roja* és una perífrasi usada en molts llocs per designar l'argila: *tēra rōja* a Estaon i a Farrera de Pallars (1933-4); i això s'ha convertit en NL en bastantes rodalies: *terra-roja*, p. ex., important serrat entre Horsaivinyà, Pineda i St. Cebrià de Vallalta (1917); també té gran extensió *terra-argila*, que *ALcM* recull a Lluçena, PnaVic i tres pobles pirinencs occidentals; mentre el segon membre del compost apareix en una anòmala variant amb *gi* fonètic; i que en aquelles poblacions pallareses, reduït, per dissimilació, a *tēra gla*, designa una varietat d'argila blanquinosa, tirant a greda; també l'*ALCat.* recull aquesta forma a la vall de Boí (m. 149).

DERIV.: *Terrar*, tort., val., mall. (*ALcM*) 'cobrir amb sostre de terra': a les Useres em defineixen una *bodega* com «una caseta *terā* en el camp, on hi ha una bóta de 200 litres» (1961). Així es comprèn que els dos mots següents, *terrada* i *terrat*, es formaren com a participis substantivats d'aquest verb.

Terrada pròpiament 'acumulació de terra', d'on lloc a manera de terraplè o terrassa. En docs. ross. el tro-